

Anul internațional
al tineretului

Pasărea rară a inocenței . . .

Dragoș Păslaru inspiră încredere, în aria inocenței, valență umană pe care arta se încapăținează să o salveze, în vreme ce (sau de vreme ce) viața nu încetează să o ridiculizeze, inaccesibilă cum e, ca strugurii cei acri. Într-o lume în care omul, s-a spus de atâtea ori, e născut dintr-o vină, inocența, pasărea rară, zboară pe alte ceruri. Ne uităm la ea de departe și ne pare sau nu ne pare rău că n-o putem ajunge. Ridiculi- zăm pentru a ascunde una sau alta. Dar inocența trece prin ridicol cu penele la fel de albe ca ale lui Alioșa Karama- zov. Adică la fel de provizoriu albe.

În interiorul unui talent cu detectabil multe alte posibilități de etalare a sensibilității specifice, Dragoș Păslaru pare a fi fost „destinat” personajelor sale de fizionomia al cărei beneficiar este și a cărei victimă poate deveni. Pentru că supralicitarea ei e tot atât de primej- dicioasă ca aceea a glasului. Vizualul și au- ditivul nu pot precumpăni unul asupra celuilalt fără a se păgubi, în condițiile în care este conceput astăzi la noi un spectacol de teatru.

Fără îndoială, teatrul și încă mai mult filmul sînt legitimate să exploateze ceea ce s-ar numi la nevoie cu un cuvînt

„expresivitatea” fizică a actorului. Și unul și celălalt au avut dreptate să ob- serve că pe fizionomia de eboșă a lui Dragoș Păslaru și pe mișcările sale hieratice sau dizarmonice se așază bine îndărătnicia taciturnă, timiditatea în dispută cu agresivitatea, violența reprimată, asceza, fanatismul latent. Doar că le-au circumscris, paradoxal deci adevă- rat, fie unei toleranțe, fie unei intran- sigențe care, amîndouă, își clamează, își arborează nevinovăția. Psihologic, corect. Și foarte la îndemînă. În date fizice care i-ar fi permis (și continuă să-i permită) să joace „duri”, actorul și regizorii cu care a lucrat au preferat să compună un personaj, dacă nu chiar vulnerabil, în orice caz expus. Ca și frumosul, inocența și intransigența nu evoluează. Dimpo- trivă, se degradează sau/și pier. Stîngă- cia juvenilă expune nu numai la ridicol, iar lipsa de maleabilitate nu duce doar la gafe. Ele sînt surse de umilință și în- frîngeri și personajul lui Dragoș Păslaru e deocamdată foarte trist, în această silnică ucenicie, în această ireversibilă inițiere întru pierderea de sine, întru sacrificarea unei eventuale inocențe ori- ginare. Imperfectă și fragilă, inocența e doar un punct în suspensie pe drumul

Jeff din „Jocul de-a vacanța“ de Mihail Sebastian, cu Catrinel Paraschivescu

Alături de Ștefan Sileanu interpretând pe Alioșa din „Karamazovii“

cunoașterii. Uneori disprețuită de-a dreptul, alteori admirată în trecut, cu doar fariseică nostalgie, ea nu reține atenția pentru că, pe cât de iremediabil vinovat pe atât de narcisist, omul își iubește vinovăția. De aceea, poate, chiar și în marile sale partituri, inocența cîntă vioara a doua. În **Romeo și Julieta** ca și în **Othello**, adevăratul personaj principal este, dacă nu maleficul, atunci deghizarea sa, hazardul, cel puțin tot atât de ostil purității.

Iată deci și o rațiune practică pentru un actor de a nu se specializa în personaje eterice, dacă nu intenționează să se specializeze în roluri secundare. Fierște, pandantul inocenței, intransigența, e hamletiană, dar **Hamlet** se joacă atât de rar. Iar **Cidul** deloc.

Chiar dacă stocul de inocenți ar fi inepuizabil, nu asta e problema. Pe drumul pînă la Don Quijote mai sînt mulți pași de făcut. Exerciții de stil pentru actor, de gimnastică intelectuală pentru public. Pentru că înduioșarea se declanșează aproape la fel de automat ca și risul și, odată automatismul format, dezvățul, se știe, e muncă de Sisif. Leacurile de înduioșare pot fi blînde, adică de la Alioșa Karamazov se poate trece la un, să zicem, Raskolnikov, iar de la Jeff la Gelu Ruscanu. Dar pot fi și violente: de ce nu un Iago? Cu aceeași fizionomie, altfel pusă în pagină. Sau — de ce nu? — un Scapin. Pentru descrețirea frunții și „derigidizarea“ mișcării. Avem cu toții nevoie de mișcare și de aer curat.

Dan MICOLESCU

Cu Anda Caropol în „Noi, subsemnații“ de Al. Gbelman